

Svar på Antero Eerolas och 19 andra ledamöters motion om ett handlingsprogram mot korruption i Vanda

VD/2475/00.02.00.03/2024

PT/S-AP/EJ/AP

Antero Eerola och 19 andra ledamöter lämnade in följande motion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

”Finland har redan i flera år varit världsledande när man mätt världens minst korrupta länder. Den mest använda utredningen är indexet Corruption Perception Index (CPI) som utarbetats av Transparency International som är en organisation mot korruption. Indexet mäter uppgiftslämnarnas iakttagelser om korruption i sitt eget land.

Enligt en utredning som organisationen gav ut förra året (<https://yle.fi/a/74-20015512>) är Finland det tredje minst korrupta landet i världen efter Danmark och Nya Zeeland.

Med korruption avses utövande av offentlig och politisk makt för att uppnå personliga, ofta ekonomiska, fördelar.

År 2022 publicerade justitieministeriet i sin serie utredningar och anvisningar (2022:9) en broschyr (<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/164486>) med rubriken ”Korruptionsbekämpning i kommunalförvaltningen –

Mot god förvaltning”. Enligt den är syftet med korruption på kommunnivå ”att uppnå ett orättmätigt enskilt intresse genom lagstridiga eller oetiska medel, vilket äventyrar tillgodoseendet av det allmänna intresset och förtroendet för myndigheternas verksamhet inom lokalförvaltningen”. En liknande definition finns också i statsrådets principbeslut om en nationell strategi och ett åtgärdsprogram för bekämpning av korruption 2021–2023 (<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163397>).

Vanda stad har en dyster närhistoria av korruption inom det kommunala beslutsfattandet. De senaste åren har dock varit mer rumsrena. Detta beror bland annat på att stadens ledning ingripit i fenomenet och på att medierna gjort ett bra arbete.

Även om korruptionen i huvudsak är under kontroll som ett storskaligt fenomen, bör man ständigt vara vaksam också inom kommunförvaltningen. Korrupperande näringskedjor kan ännu dyka upp inom offentlig upphandling, byggande, planläggning, valfinansiering och kopplingarna mellan dessa. Därför finns det anledning också för Vanda stad att sammanställa anvisningar om och åtgärder mot korruption och eventuellt göra upp särskilda förhållningsregler i anslutning till korruption.

På basis av ovanstående lämnar vi undertecknade ledamöter in följande fullmäktigemotion:

*Staden sammanställer bestämmelser, anvisningar, praxis och åtgärder som finns hittills för att bekämpa korruption i all sin verksamhet. Vid behov sammanställs åtgärderna till ett särskilt handlingsprogram mot korruption.”

Stadsfullmäktige 25.3.2024 § 20

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade att ta upp ärendet till behandling och sända fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Serviceområdet för kommunal demokrati ger följande svar på motionen:

Korruption är missbruk av inflytande för egen fördel. Det kan handla om olagliga handlingar eller åtminstone oetisk verksamhet. Såväl stadens anställda och tjänsteinnehavare, förtroendevalda som privatpersoner och även företag kan handla korrupt.

Stadsfullmäktige har 19.8.2024 § 14 beslutat att ett program mot korruption i enlighet med det som föreslås i motionen utarbetas för Vanda stad. Beslutet fattades i samband med beslutet om principerna för riskhantering, ordnande av intern kontroll och förebyggande av korruption. Härmed har ett beslut om det som föreslås i denna motion redan fattats.

I stadens bestämmelser, anvisningar och rekommendationer behandlas redan i stor utsträckning olika åtgärder för att förebygga korruption, men i enlighet med beslutet samlas de i ett enda dokument. Sådana bestämmelser och anvisningar inbegriper bland annat anvisningar som gäller upphandlingar, ekonomiservicens handbok, anvisningar för representation, de etiska principerna för förtroendevalda och förvaltningsstadgan.

Även de viktigaste lagstadganden om förebyggande av korruption kommer att fogas till samma dokument. De mest centrala stadgandena finns i kommunallagen och förvaltningslagen, lagen om offentlig upphandling och koncession och strafflagen. I kommunallagen och förvaltningslagen finns framför allt bestämmelser om jäv, vars syfte är att säkerställa att beslutsfattaren eller den som bereder beslutet inte har andra intressen än stadens intressen när beslutet fattas eller bereds. Bekämpningen av korruption är en av de viktigaste orsakerna till att det finns lagstiftning om upphandling. Genom att följa lagar om offentlig upphandling och stadens egna anvisningar minimeras risken för korruption, även om den inte helt kan förhindras. I strafflagen 40 kap finns bestämmelser som gäller tjänstebrott. Tjänstebrott kan begås av tjänsteinnehavare, förtroendevalda och i vissa situationer även anställda. När en utomstående aktör deltar i korruption är brottet oftast givande av muta eller bedrägeri.

Bekämpningen av korruption går inte framåt enbart genom att samla ihop redan befintliga bestämmelser och anvisningar i ett enda dokument. Vanda stads personal och förtroendevalda ska utbildas för att bli medvetna om innehållet i lagar och anvisningar och för att lära sig att identifiera sådana situationer där korruption kan förekomma. Det är viktigt med ömsesidigt förtroende på arbetsplatsen, men för att bekämpa korruption krävs också en kritisk inställning och att gemensamma spelregler följs.

Staden har i enlighet med visselblåsarlagen en rapporteringskanal där misstänkt korruption eller annan misstänkt lagöverträdelse kan anmälas antingen anonymt eller under eget namn. Kännedomen om att denna kanal existerar bör ökas.

Den interna revisionen granskar misstankar om oegentligheter som anmälts via kanalen, men också misstankar om oegentligheter som kommit till dess kännedom på annat sätt. Den interna revisionen såväl som den externa revisionen granskar stadens olika funktioner också enligt det planerade revisionsprogrammet. Bara vetskapen om möjligheten till granskning kan fungera som en förebyggande

faktor. Som en del av utarbetandet av programmet mot korruption bör uppmärksamhet ägnas åt huruvida den interna och externa revisionen har tillräckliga resurser för att utföra en effektiv revision.

I en del av arbetet med programmet mot korruption bör man också ägna uppmärksamhet åt öppenheten och transparensen i stadens verksamhet och beslut. Alla beslut som stadens organ fattat publiceras på stadens webbsidor, med undantag av sekretessbelagda ärenden. En stor del av tjänsteinnehavarbesluten publiceras också på webben, men i detta avseende behöver anvisningarna och övervakningen förbättras ytterligare. I tjänsten Helsinki Region Inforshare publiceras i stor utsträckning Vanda stads material som öppna data. I tjänsten finns bland annat Vanda stads inköp och upphandlingar från och med 2012. Det är bra att fundera över om en del av detta material bör publiceras på webben i en mer lättförståelig form.

Stadsstyrelsen 7.10.2024 § 26

Stadsdirektörens förslag:

Stadsstyrelsen beslutar att

- a) ge Antero Eerola och de 17 andra ledamöterna som undertecknat motionen stadsstyrelsens svar i enlighet med verksamhetsområdets förslag,
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Behandling:

Under behandlingen av ärendet ändrade stadsdirektören slutet av det tredje sista stycket på svarets första sida enligt följande:

Det är viktigt med ömsesidigt förtroende på arbetsplatsen, men för att bekämpa korruption krävs också ~~en sund misstro mot andra~~ *en kritisk inställning* och att gemensamma spelregler följs.

Beslut:

Det ändrade förslaget godkändes.

Stadsfullmäktige 21.10.2024 § 19

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsfullmäktige beslutar anteckna stadsstyrelsens svar för kännedom.

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade att bordlägga ärendet till följande sammanträde.

Bilaga:

- Antero Eerolas och 17 andra ledamöters undertecknade motion om ett handlingsprogram mot korruption i Vanda

Anvisningar för sökande av ändring: 2.1. Besvärsförbud

Närmare information:

Sari-Anna Pennanen, stadsjurist,
(fornamn.efternamn(at)vantaa.fi)

Vanda
